

הרצאה ושיח על התיאטרון ככלי ליצירת שינוי חברתי!

יפעת זנדני- צפריר היא מייסדת ויוצרת בקבוצת התיאטרון אורתו-דה אותה הקים ינון צפריר, בן זוגה, ואליה הצטרף גם אבי גיבסון בראל. יחד הם יוצרים בקבוצה כבר למעלה מ 22 שנה מופעי רחוב ופנים הנוגעים להוויה החברתית פוליטית בישראל ובעלי השלכות קוסמופוליטיות ושלושתם ואו כל אחד לחוד בקיאים במתן הרצאה זו. תיאטרון אורתו-דה עשה לו שם בארץ ובעולם כתיאטרון פורץ דרך הן בתכנים שהוא מציג והן בשפה האמנותית שפיתח והוא מוכר בכל העולם כתיאטרון ייחודי, בלתי מתפשר ובעל רמה אמנותית גבוהה.

ההרצאה משולבת בקטעי וידיאו מרתקים! המתעדים מופעים שונים שהוצגו במרחב הציבורי, אשר נוצרו כתגובה לאירועים פוליטיים ונועדו לעורר שיח וחשיבה מחודשת על תהליכים המתרחשים בחברה הישראלית. ההרצאה עוקבת אחרי אירועים ותהליכים אלה מנקודת מבטם של היוצרים שהביאו אל הרחוב אקטים אמנותיים בעלי עצמה, ואת יחס הקהל המזדמן אליהם. באמצעות ההתוודעות לפעילות האמנותית של הקבוצה – נעשית סקירה היסטורית- חברתית של האירועים המרכזיים שתפסו מקום בשיח הישראלי, הדעות השונות שהתעוררו כתגובה למופעים ואשר דרכם נוצרת פרספקטיבה עשירה ומגוונת על מצב החברה בישראל לאורך השנים.

מהו תיאטרון פוליטי ? למעשה כל תיאטרון הוא פוליטי. לכל תיאטרון, גם אם אין לו כוונה מוצהרת – יש מסר ומטרה : לאשר ולחזק את הנורמות הקיימות והסדר החברתי או לערער על הסדר הקיים ולהציע אלטרנטיבה . אנחנו מחלקים את היצירה התיאטרונית לשניים : תיאטרון קואליציוני – זה המשמר סדר קיים ולתיאטרון אופוזיציוני – זה המערער על הסדר והמציע אלטרנטיבה חדשה . עוד מתחילתנו נוצר התיאטרון מסיבות פוליטיות . הטרגדיות היווניות נועדו לבסס בקרב הצופים את ההכרה המחודשת בעליונות השלטון ובעליונותם של האלים. גם יצירות בנות זמננו, שלכאורה עוסקות בחיי הפרט, למשל, קומדיות רומנטיות או מותחנים בלשיים מאשרות מחדש את ערכי המשפחה, האהבה המונוגמית, המוסר, החוק וכו' . זהו תיאטרון קואליציוני. לעומתו- תיאטרון אופוזיציוני בא כדי לערער על דפוסי החשיבה המקובלים ועל הסדר הקיים. לדוגמא , חנוך לוין ביצירות שונות (מלכת האמבטיה, קטשופ, רצח וכו') תיאטרון המדוכאים ועוד

תיאטרון אורתו-דה הינו תיאטרון פוליטי השואף לערער על הסדר הקיים , אך ייחודו הוא בפריצה שלו אל המרחב הציבורי. יוצרי הקבוצה מאמינים שהדרך ליצור שינוי חברתי היא על ידי חשיפה של רעיונות חדשים לקהל ברחוב – קהל הטרוגני, מכל הגילאים ושכבות האוכלוסייה – ובכך ליצור שיח חברתי חדש.

ההרצאה מאפשרת הצצה אל מאחורי הקלעים של יצירת המופעים – הולדת הרעיון, חיפוש אחר מטאפורה ויזואלית חזקה, החיבור בין האנשים, החוויות החזקות מהאקטים הספונטניים ברחוב, והרשמים ממצב הרוח החברתי, והיא מעוררת את התלמידים לשיח פעיל על המשמעויות השונות העולות מפעילות הקבוצה: במה שונה החוזה הלא כתוב בין הקהל לאומן הרחוב לזה של אומן הפנים? מהו נרטיב חברתי ומהי המלחמה על הנרטיב? מה קורה כשהמסד (כל ממסד) מחבק

את התיאטרון הפוליטי? מה קורה כשהמסד מבקש להתערב בתכנים של יצירה פוליטית? מהי מטאפורה פתוחה? כיצד מפרשים תיאטרון ויזואלי ברחוב?

ההרצאה תעקוב אחר מופעי הרחוב של הקבוצה:

מטרבין – מופע שנוצר בעקבות רצח רבין, המעלה ביקורת על דרך התמודדותה של החברה הישראלית כולה עם הרצח והשלכותיו.

חיילים בחיתולים – מופע מחאה על הישארות צה"ל בלבנון ועל אי סיום המלחמה.

כפיית טובה – מופע מחאה על הכפייה הדתית

להיות או לא – ביקורת על מעגלי הנקם שלא שמים סוף לסכסוכים בין עמים, בהשראת המחזה "המלט"

אבנים – מופע המעיר את הדמויות של פסל לוחמי הגטאות בגטו וורשה, לבחון את החברה הישראלית שאחרי השואה.

המסר שחשוב לנו להעביר באמצעות ההרצאה וההצצה אל תהליכי היצירה של הקבוצה, הוא לאוו דווקא המסר הפוליטי. מטרת ההרצאה היא לפתח תודעה חברתית ואת ההבנה שלכל אדם יש את היכולת להשפיע על החברה בה הוא חי. כל כלי - תיאטרון, צילום, כתיבה, פיסול, ציור, הפגנה, עצומה, מעגלי שיח - הם כלים שיכולים להשפיע על אקלים חברתי וליצור שינוי. מטרת ההרצאה היא להראות שהנהגה זו לא רק פוליטיקה. הנהגה היא בראש ובראשונה ההבנה שהמפתחות לחברה בריאה הם בידיים של כל אחד, והדרכים להשגת שינוי הן רבות ומגוונות.